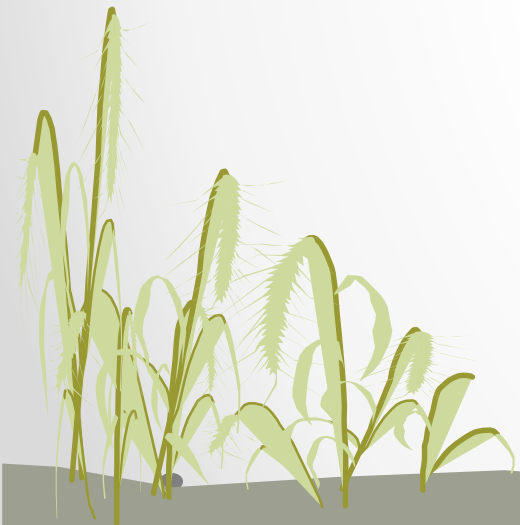

„Csak a növény a tiszta egyedül” Teológiai közelítések a növényi létformához

Hála és felelősség a sokféleségért - Evangélikus
Hittudományi Egyetem, 2019. okt. 3.

Széndioxid

Csak a növény a tiszta egyedül.

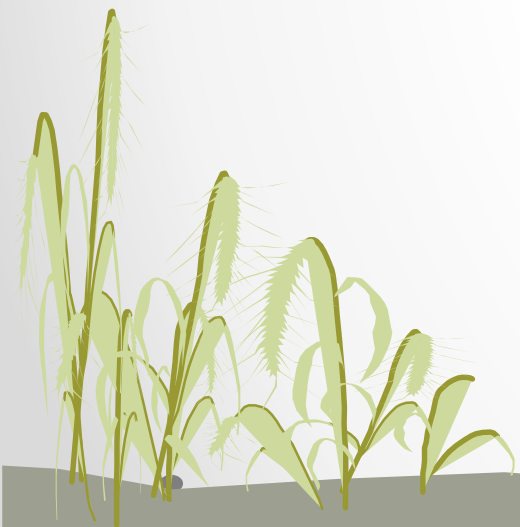
Nem ismer kategóriát.

S a bűnös széndioxidot
éjszaka mégis ő cseréli át.

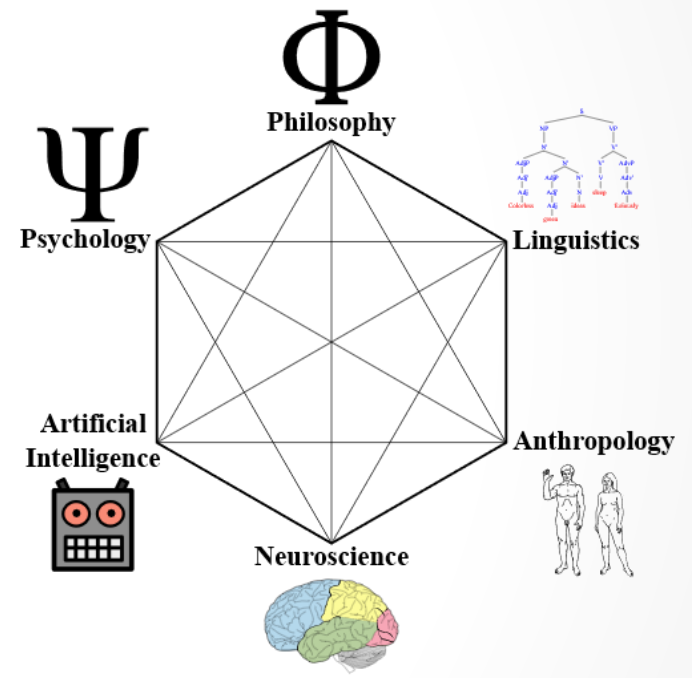
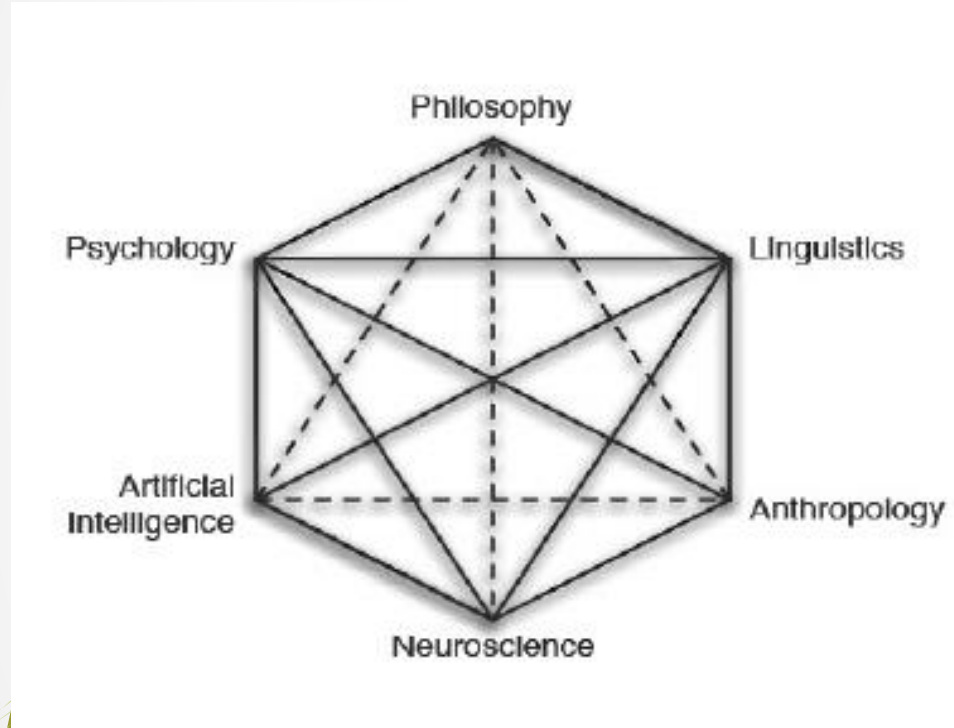
Tisztán ragyog az égi sátor

A tölgyek néma megváltástanától.

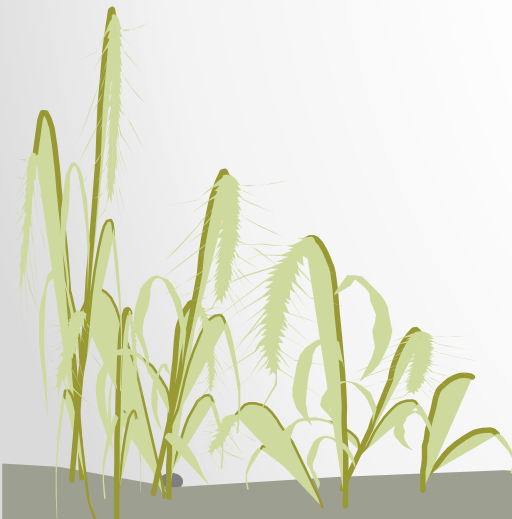
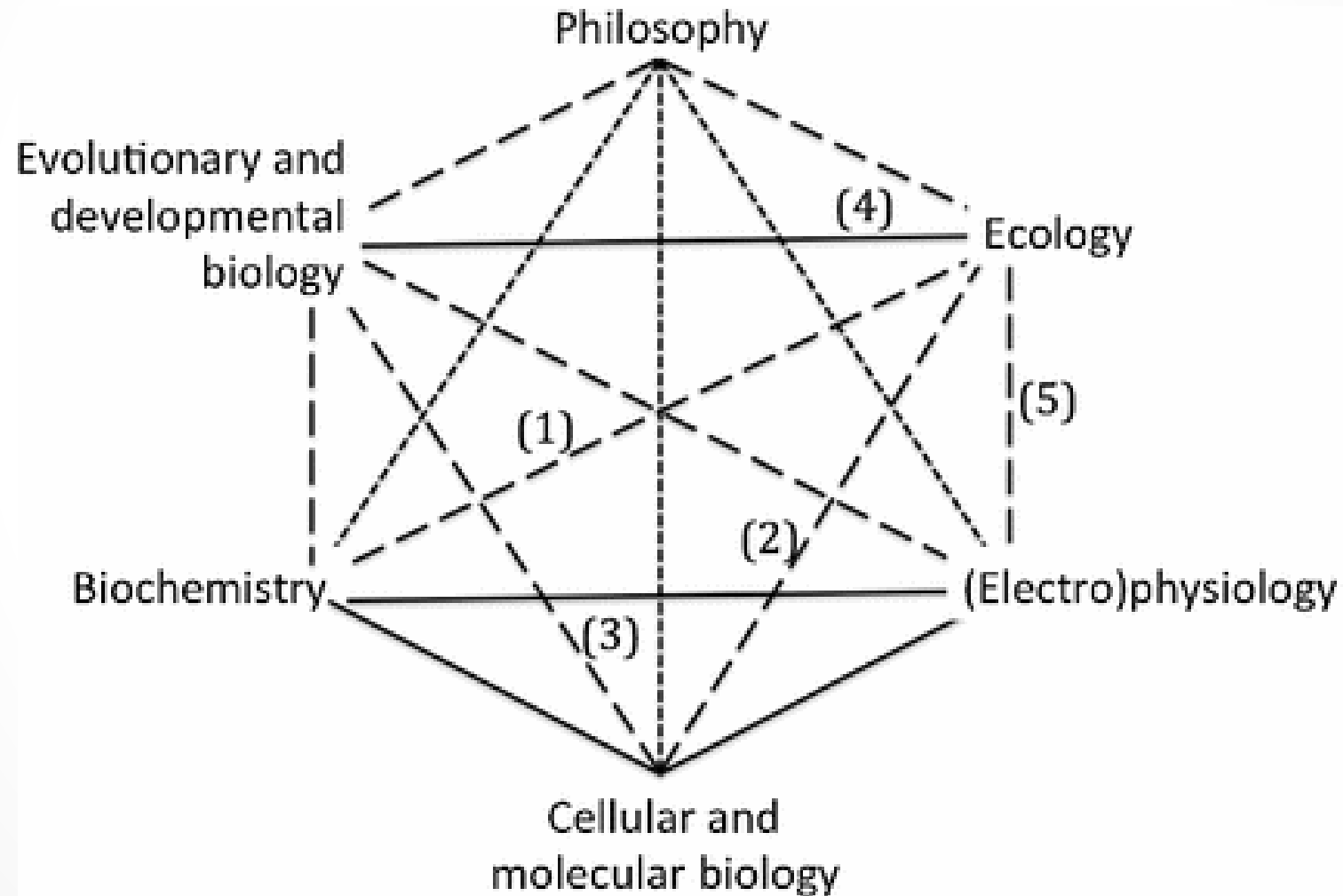
Nemes-Nagy Ágnes

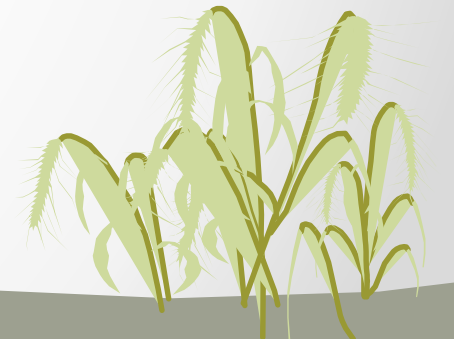
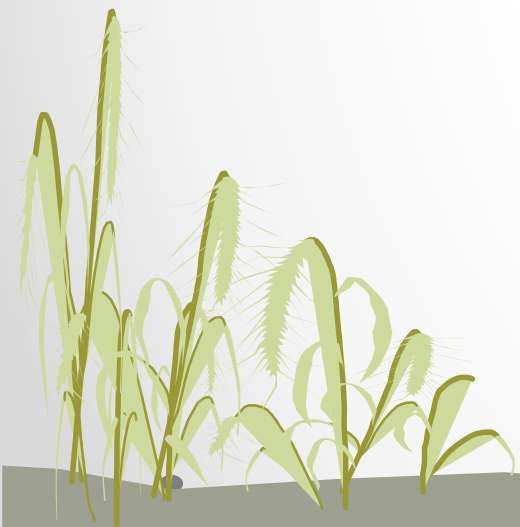
Cognitive Science Hexagon (1978)

The hexagon of Plant Neurobiology (2014)

A növények megítélése és az ebből fakadó konzekvenciák

Növények és állatok eltérő életstratégiái – emberi szemmel

Növények

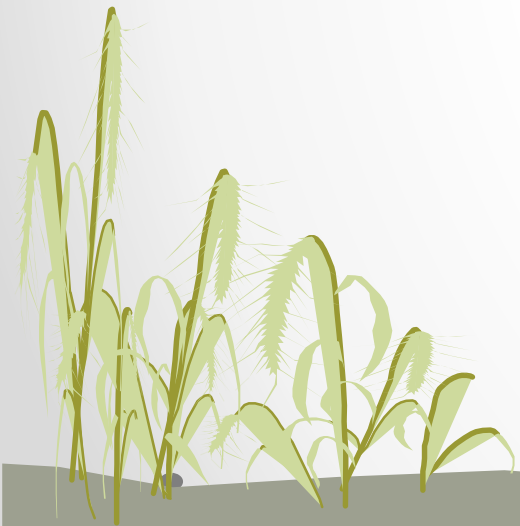
- Radikális másság
- Autotróf életmód
- Lokális problémamegoldás
- Moduláris felépítés
- „Heterotemporalitás”
- Sok csatornás érzékelés és kommunikáció

Állatok

- (Részleges) hasonlóság
- Heterotróf életmód
- Problémaelkerülés
- Szervek szerinti specializáció
- Hasonló időiség
- Érzékszervek

Van-e a növényeknek lelke?

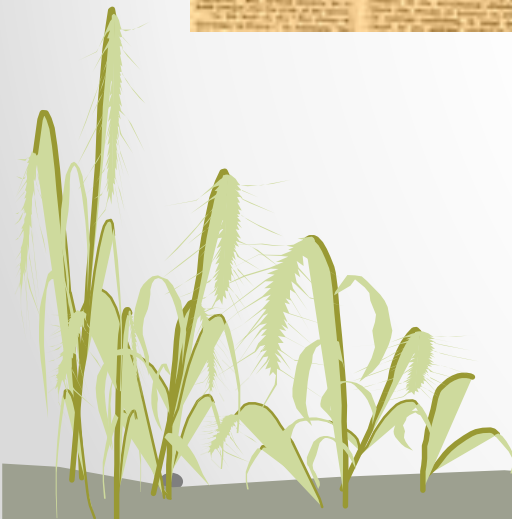

Francis Darwin, 1908 British Association for the Advancement of Science

„A növények rendelkeznek az
intelligencia ősi formájával”

Plant Neither Possess nor Require Consciousness – Trends in Plant Sciences 05. 2019

PNP (Plant neurobiology proponents)

- Növényi intelligencia, tudat, tanulás, memória, érzőképeség, kommunikáció
- Metaforák, költészet eszközeinek legitim használata

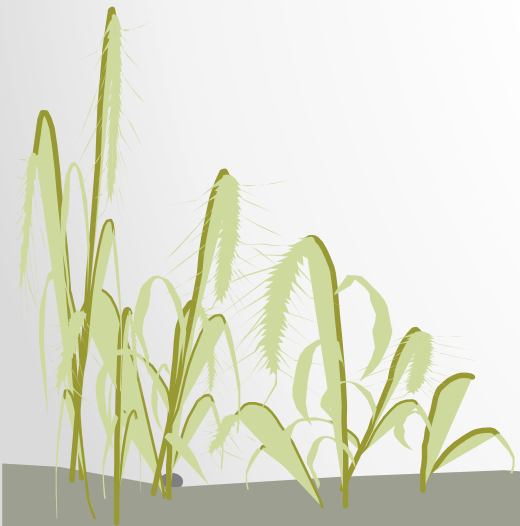
PNO (Plant neurobiology opposers)

- Az antropomorf fogalmak nem alkalmasak a növényi funkciók leírására
- Szikár tudományos leírás szükségessége

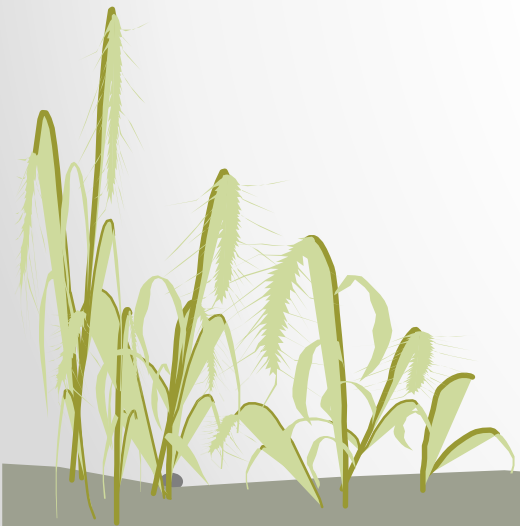
Növények a kortárs filozófiában

Plant-
Thinking
A *Philosophy*
of Vegetal Life
Michael
Marder

Härle: Dogmatika

- Ember és „természet” szétválasztása téves
- A teremtmények nem csupán elemei a teremtésnek
- A metabolizmus révén elválaszthatatlanok egymástól
- A teremtmények a teremtés működésének fenntartói

- „Az ökológiai dilemma ... a végeesség felett érzett szomorúság hangján szólal meg. Ebből a szempontból már tulajdonképpen nem *válasz* szegezhető vele szembe, hanem csak a szeretet maga. (...) Talán a végeesség felett érzett gyász utolsó szava a költészet. Igaz, a költészet nem a választásra és a cselekvésre buzdítás műfaja: veszélyes öncsalás a romantikus gondolat, hogy az elidegenített emberiség problémái megoldódnak, ha költészettel tér meg az ártatlanság tökéletes birodalmába. Nincs visszatérés, és főleg nincs ártatlanság, amelyhez visszatérhetnénk. Az ökológiai válsággal az érett ember módjára szembe, aki elébe megy, és elfogadja a természet fennmaradásáért rárótt felelősséget.”

Erazim Kohák: Az ökológiai tapasztalat változatai

